

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Podpora in razvoj pouka slovenskega jezika na Hrvaškem - posvet

Strokovno-razvojna naloga: **Koordinacija in evalvacija učenja slovenskega jezika na Hrvaškem**

Financer: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije

Št. Pogodbe: C3330-22-431004

Obdobje trajanja: 2022

Izvajalec: Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana

Vodja: dr. Barbara Riman

Sodelavci: dr. Sonja Novak Lukanović, Pia Fon Jager, Ana Malnar, Natko Štiglic

Ljubljana, 2022

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Kazalo

1. Uvod	3
2. Udeležba in program srečanja	5
3. Evalvacija	8
4. Kadrovske spremembe in izzivi v letu 2022	14
5. Mediji	17
6. Zaključek	18
7. Popis tablic in grafov	19
8. Popis prilog	20

1. Uvod

Posvet učiteljic in učiteljev slovenskega jezika na Hrvaškem, ki ga organizira Inštitut za narodnostna vprašanja v sodelovanju z MIZŠ, je postal že tradicionalen. Gre za edini posvet, na katerem sodelujejo vse učiteljice in učitelji vseh oblik pouka slovenskega jezika na Hrvaškem (dopolnilni pouk slovenskega jezika (DPS),¹ učenje slovenskega jezika v Varaždinski županiji (USJK Vž)² ter učenje po modelu C).³ V letu 2022 je bil posvet še posebej pomemben, ker je prav na začetku šolskega leta 2022/2023 prišlo do večjih kadrovskih sprememb. Povezovanje novih učiteljic in učiteljev s kolegi, ki so že vključeni v proces pouka slovenskega jezika na Hrvaškem, je novim učiteljem pomagalo pri lažjem vključevanju in izvedbi pouka slovenskega jezika na Hrvaškem.

Tradicionalno srečanje učiteljic in učiteljev slovenskega jezika na Hrvaškem je v letu 2022 potekalo četrtič. Organizirano je bilo v prostorih Slovenskega doma KPD Bazovica na Reki. Reka je bila izbrana zato, ker največ učiteljic prihaja prav z območja Primorsko-goranske županije, katere središče je mesto Reka.

V prostorih Slovenskega doma KPD Bazovica delujejo tudi druge institucije pripadnikov slovenske manjšine ter institucije, ki skrbijo za pripadnike slovenske manjšine na Hrvaškem in so vključene v izvajanje učenja slovenskega jezika po modelu C. Predvsem so to tudi institucije,

---

¹ Dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture se izvaja v skladu z Zakonom o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (2006) pod okriljem Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) v sodelovanju s slovenskimi kulturnimi društvi, slovenskimi veleposlaništvom v tujini in Uradom Vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu. Temeljni jezikovni cilji DPS so opredeljeni v učnem načrtu Dopolnilni pouk slovenščine v tujini (Jurman & Jurkovič 2016). Cilj DPS je ohranjanje in razvijanje slovenščine pri Slovencih po svetu ter krepitev njihove slovenske identitete, pripadnosti slovenskemu narodu in stikov z matično domovino. Pouk je prostovoljen, namenjen je otrokom, starejšim od štirih let, mladostnikom in odraslim (Riman 2021: 15–16).

² Projekt Učenje slovenskega jezika in kulture v Varaždinski županiji se je začel v šolskem letu 2012/2013. Ta model učenja slovenskega jezika je kombinacija DPS in učenja po modelu C. Delo slovenskih učiteljic financira MIZŠ, pouk pa se izvaja v prostorih lokalnih osnovnih šol na Hrvaškem. Ocene se ne vpisujejo v spričevalo, obisk pouka slovenskega jezika in kulture je prostovoljen in se izvaja v popoldanskih urah (Riman 2021: 17–18).

³ Hrvaška zakonodaja ponuja tudi možnost učenja jezika narodne manjšine kot maternega jezika, ki se poučuje kot izbirni predmet v hrvaški šoli. Model financira hrvaško ministrstvo za znanost in izobraževanje (MZI). Manjšinski (materni) jezik se poučuje od 2 do 5 šolskih ur na teden. To vključuje tudi spoznavanje matične kulture, književnosti, zemljepisa in zgodovine ter glasbene in likovne umetnosti. Po tem modelu se izobražujejo pripadniki albanske, avstrijske, češke, madžarske, makedonske, nemške, poljske, ruske, rusinske, slovaške, slovenske, srbske, ukrajinske in judovske narodne manjšine (Riman 2021: 16–17).

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

ki podpirajo učenje slovenskega jezika s sofinanciranjem nakupa učbenikov in izvedbe letne ekskurzije za otroke, vključene v pouk slovenskega jezika. To so naslednje institucije:

- Svet slovenske manjšine Primorsko-goranske županije;
- Svet slovenske manjšine Mesta Reka,
- Inštitut za narodnostna vprašanja, enota Reka;
- Zveza slovenskih društev na Hrvaškem.

Cilji posveta so bili:

- pomoč učiteljicam in učiteljem slovenskega jezika na Hrvaškem, da izpopolnijo svoje veščine in znanje ter pridobijo dodatna znanja za pomoč učencem pri učenju slovenskega jezika;
- medsebojno povezovanje, izmenjava izkušenj in interesov ter pomoč pri uporabi didaktičnega gradiva;
- informiranje glede možnosti popularizacije učenja slovenskega jezika na Hrvaškem;
- dialog s hrvaškimi in slovenskimi institucijami, ki skrbijo za izvajanje pouka slovenskega jezika na Hrvaškem;
- boljša informiranost učnega kadra z zakonskimi možnostmi, ki jih ponujata Republika Hrvaška in Republika Slovenije.

Na koncu posveta je bila izvedena tudi evalvacija, rezultati anonimne ankete pa so predstavljeni v poglavju 3. Evalvacija.

2. Udeležba in program srečanja

Posvet je bil dvodnevni, in sicer od 21. do 22. 10. 2022. Prvi dan so bila izvedena predavanja in delavnice v okvirju predavanj. Predavanje »Poučevanje slovenskega jezika kot jezika soseda – projekt Contatti« je imela dr. Irina Moira Cavaion.⁴ Dr. Hotimir Tivadar⁵ je imel predavanje »Retorika v slovenščini. Slovenski jezik in javni nastop«.

Vse učiteljice in učitelji, ne glede na model, ki ga poučujejo, so sodelovali v delu z naslovom »Delovanje učiteljev in učiteljic slovenskega jezika na Hrvaškem: izzivi in prihodnost«. To je del posveta, kjer so aktivno sodelovali vsi udeleženci ne glede na izkušnje ali obdobje vključenosti v proces poučevanja. Predstavili so svoje delovanje in skupine udeležencev pouka slovenskega jezika in kulture. V tem delu so izpostavili pozitivne in negativne plati in izzive pouka slovenščine. Pozitivno je bilo to, da so nove učiteljice in učitelji lahko postavljali vprašanja in dobili odgovore glede poteka pouka, uporabe didaktičnega gradiva ter načina sodelovanja s predstavniki slovenske skupnosti na Hrvaškem.

V tem delu programa so aktivno sodelovali tudi predstavniki slovenskega in hrvaškega ministrstva za izobraževanje. V odprtem in kvalitetnem dialogu so se predvsem iskale rešitve za kvalitetnejše izvajanje pouka. Predstavniki so odgovarjali na vprašanja, povezana s lažjim izvajanjem pouka in zakonskimi možnostmi (predvsem zaradi hrvaške zakonodaje). Učiteljice in učitelji, ki so vključeni v pouk slovenščine po modelu C, so dobili tudi odgovore glede

---

⁴ Irina Moira Cavaion je znanstvena sodelavka na Inštitutu za jezikoslovje ZRS Koper. Leta 1994 je diplomirala iz violine na konservatoriju Benedetto Marcello v Benetkah, vzporedno pa razvija zanimanje za poučevanje jezikov. Leta 2003 je z odliko diplomirala na Pedagoški fakulteti Univerze v Trstu z nalogo Jezikoslovna didaktika. Leta 2015 je doktorirala na Pedagoški fakulteti v Kopru z nalogo Poučevanje in učenje primarnega sosedskega jezika prek čezmejnih stikov pod mentorstvom prof. Lucije Čok. Med podoktorskim študijem se je zaposlila na Inštitutu za jezikoslovje pri ZRS Koper. Od leta 2017 do 2019 je bila namestnica direktorja in predstojnica Inštituta za jezikoslovje. Dr. Irina Moira Cavaion je leta 2021 prejela nagrado Glasnik znanosti ZRS Koper za posamezne izjemne znanstvene dosežke mladih raziskovalcev. Od oktobra 2021 vodi Temeljni raziskovalni projekt ARRS Krepitev (socio)konstruktivističnega pristopa v slovenskih obmejnih regijah (2021–2024).

⁵ Hotimir Tivadar je raziskovalec na področju slovenskega jezika in jezikoslovja. Področja njegovega raziskovanja so fonetika, govor, radijski govor ter akustična fonetika. Ukvarja se z retoriko in javnim nastopanjem, pravorečjem, pravopisom, reakreditacijo študijskih programov in analizo pravorečnih slovenskih besedil. V okviru fonetičnih raziskav sodeluje s Fonetičnim inštitutom FF UK v Pragi, s Fakulteto Nikolaja Kopernika (Torun, Poljska), s Fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani in z zagrebško fonetiko (Odsjek za fonetiku, dr. Damir Horga, dr. Marko Likar, dr. Gordana Varošaneć Škarić). Poleg fonetičnega področja sodeluje tudi s Centrom za slovenščino kot drugi/tuji jezik, na SSJLK (fonetika), pa tudi z Oddelkom za prevajanje in tolmačenje in Oddelkom za slavistiko.

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

drugih zakonskih normativov (kot je npr. maksimalno število učencev po oddelku, način povečanja ur pouka slovenščine, način vpisa učbenika v katalog učbenikov na Hrvaškem itn.) Obenem so predstavniki hrvaškega in slovenskega ministrstva dobili dober vpogled v situacijo na terenu ter bili seznanjeni s načrti učiteljic in učiteljev slovenskega jezika.

V soboto je bila izvedena terenska ekskurzija po Reki. Dr. Barbara Riman je predavala o zgodovini slovenstva na Reki ter o položaju pripadnikov slovenske skupnosti na Hrvaškem nasploh. V predavanju je bil poseben poudarek na strukturi slovenskega prebivalstva na Hrvaškem in na Reki ter njegovih jezikovnih posebnostih (Priloga 1).

Na posvetu so bili prisotni tudi predstavniki MIZŠ (Roman Gruden in Elvira Šušmelj), ZRŠS (Alma Ahmetović), veleposlaništva Republike Slovenije v Zagrebu (Tamara Planka) in Sektorja za izobraževanje v jeziku nacionalnih manjšin na Ministrstvu za znanost in izobraževanje (Milan Vukelić). Prisotni so bili tudi predstavniki slovenske manjšine na Hrvaškem. Popis vseh udeležencev je v Tabeli 1.

Tabela 1: Udeleženci posveta za učitelje slovenskega jezika in kulture na Hrvaškem

	Priimek	Ime	Institucija
1.	Riman	Barbara	Inštitut za narodnostna vprašanja – enota Reka; Zveza slovenskih društev na Hrvaškem
2.	Hliš	Damjana	OŠ Videm, voditeljica projekta Učenje slovenskega jezika v Varaždinski županiji
3.	Ciglar	Eva	Učiteljica DPS v Buzetu
4.	Mugoša-Ivica	Lidija	Učiteljica slovenskega jezika po modelu C v OŠ Matulji
5.	Srdoč	Vida	Učiteljica DPS na Reki in Pulju
6.	Hrga	Vera	Učiteljica DPS v Splitu
7.	Šušmelj	Elvira	MIZŠ RS
8.	Gruden	Roman	MIZŠ RS
9.	Ahmetović	Alma	ZRŠS
10.	Čubrić	Darja	Učiteljica slovenskega jezika po modelu C v OŠ Buzet, OŠ Umag; Učiteljica DPS v Lokvah in Umagu
11.	Cafuta	Aneja	Učiteljica DPS v Međimurski županiji
12.	Brumec	Špela	Učiteljica v projektu Učenje slovenskega jezika v Varaždinski županiji
13.	Štiglić	Natko	Učitelj DPS na Reki, mladi raziskovalec na <i>Inštitutu za narodnostna vprašanja</i>
14.	Plut	Jure	Učitelj DPS v Zagrebu

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

15.	Kernjak Zubovič	Saša	Zveza slovenskih društev na Hrvaškem
16.	Grudenič	Sandra	Slovenski dom KPD Bazovica
17.	Plankar	Tamara	Veleposlaništvo Republike Slovenije na Hrvaškem
18.	Gotal	Simona	Lektorica slovenskega jezika na Filozofski fakulteti v Zagrebu
19.	Moria Cavaion	Irina	Znanstveno raziskovalno središče Koper
20.	Tivadar	Hotimir	Filozofska fakulteta v Ljubljani
21.	Vukelič	Milan	Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH

Zaradi drugih poslovnih obveznosti in bolezni so se opravičili:

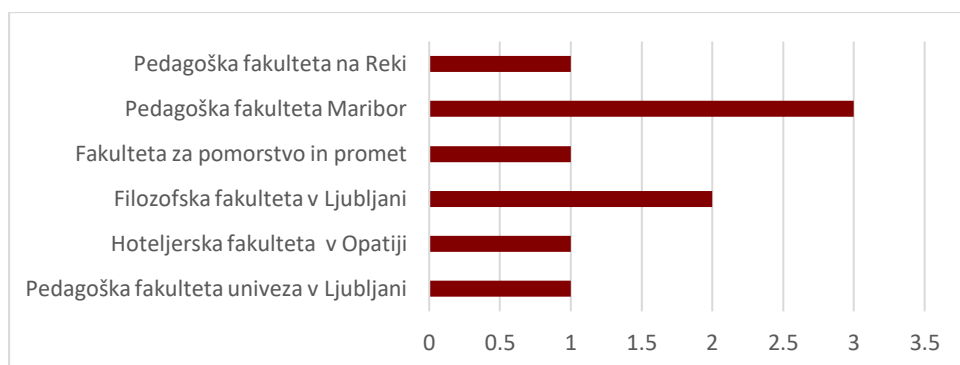
- Simona Mahovič (učiteljica slovenskega jezika po modelu C v OŠ Pečine, OŠ Klana, OŠ Kozala in Prvi sušaški hrvaški gimnaziji na Reki);
- Klemen Lah (lektor na Filozofski fakulteti na Reki);
- Miroslav Gradečak (profesor slovenščine na Drugi gimnaziji v Varaždinu) in
- Mirjana Žagar (učiteljica DPS v Tršču, Čabru in Prezidu).

3. Rezultati evalvacije

Da bi pridobili objektivni vpogled v sam potek posveta, je bila oblikovana anonimna evalvacijska anketa (Priloga 2). Izvedena je bila prek spleta in je bila dostopna od 24. oktobra do 28. oktobra 2022. K sodelovanju v anketi so bili povabljeni vsi učitelji in učiteljice, ki so se udeležili posveta. Anketo je izpolnilo 10 udeležencev. Anketni vprašalnik je sestavljalo osem vprašanj. Prvo vprašanje je bilo povezano s končano izobrazbo. Odgovori so podani v Grafu 1.

Graf 1: Porazdelitev respondentov glede na fakulteto/akademijo, na kateri so nazadnje zaključili študij

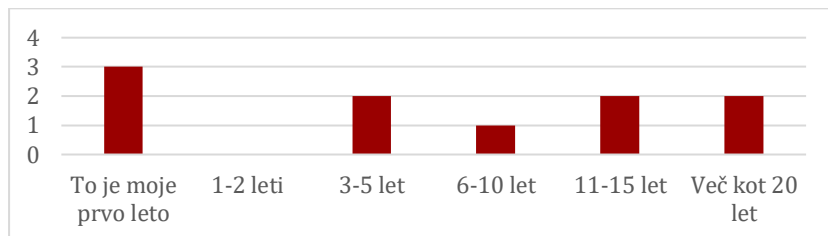

Iz grafa je razvidno, da ima večina učiteljev in učiteljic ustrezno izobrazbo. Največ jih je končalo Pedagoško fakulteto v Mariboru, sledi Filozofska fakulteta v Ljubljani. Sledili so jim tisti, ki so študij nazadnje zaključili na Pedagoški fakulteti na Reki, Pedagoški fakulteti v Ljubljani, Hoteljerski fakulteti v Opatiji ter Fakulteti za pomorstvo in promet.

Glede na kadrovske spremembe, ki so se dogajale v letu 2022, nas je zanimalo, kako dolgo poučujejo slovenski jezik. Odgovori so v grafu 2.

Graf 2: Porazdelitev respondentov glede na čas poučevanja slovenskega jezika

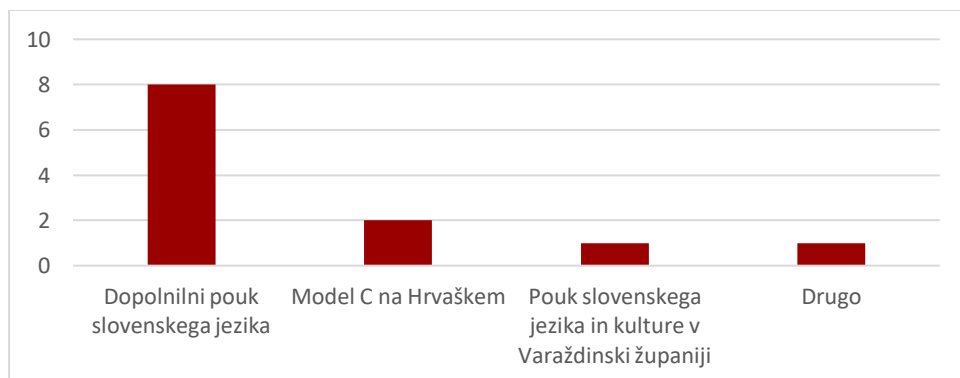

Tri učiteljice ali učitelji so se v proces pouka slovenskega jezika in kulture vključili šele v zadnjem letu. Zaradi manj izkušenj s procesom pouka slovenskega jezika je bil posvet zanje toliko bolj pomemben.

Iz odgovorov je razvidno, da so tako po izobrazbi kot po številu let vključenosti v proces pouka slovenskega jezika učitelji in učiteljice zelo heterogena skupina. To vsekakor vpliva na oblikovanje pouka slovenskega jezika na Hrvaškem, saj so tu različne izkušnje in različni vpogledi v sam proces pouka, kar še dodatno obogati posvete in medsebojno sodelovanje učiteljic in učiteljev.

Zanimalo nas je tudi, v katere oblike pouka so učiteljice in učitelji, ki so bili na posvetu, vključeni. Pričakovati je bilo, da bo največ učiteljic in učiteljev, ki poučujejo v obliki DPS, saj je ta oblika tudi najbolj razširjena. Prikaz je v Grafu 3.

Graf 3: Prikaz oblik pouka slovenskega jezika na Hrvaškem

Manj je bilo učiteljic, vključeni v pouk po modelu C, učiteljica pouka slovenskega jezika v Varaždinski županiji pa je bila samo ena, saj je v letu 2022 prišlo do kadrovskih sprememb in je namesto dosedanjih šestih učiteljic pouk prevzela ena sama.

Izkušnje so pokazale, da so učiteljice zaradi različnih zahtev pri svojem rednem delu težko sodelovale med sabo in ni bilo kvalitetnega povezovanja s pripadniki slovenske skupnosti na Hrvaškem. Povezovanja s pripadniki slovenske skupnosti, razen z otroki, v zadnjem šolskem letu ni bilo. Iz pogovora z ravnateljki osnovnih šol je razvidno, da so pričakovali večjo

fleksibilnost učiteljic pri oblikovanju urnika, česar pa učiteljice, zaposlene v slovenskih osnovnih šolah, niso zmogle, saj so imele obveznosti v svojih rednih službah.

Zato je bilo septembra 2021 z dr. Miroslavom Huđekom in predstavnikom MIZŠ Romanom Grudnom dogovorjeno zmanjšanje števila učiteljic in zamenjava dosedanjega kadra z eno učiteljico, kar je bilo v oktobru 2022 tudi realizirano. Trenutno pouk izvaja ena učiteljica, ki je že navezala stik s predstavniki slovenske skupnosti v Varaždinski županiji.

Najbolj pomembno vprašanje v anonimni evalvacijski anketi je bilo povezano z zadovoljstvom z organiziranim strokovnim srečanjem. Udeležence smo prosili, da z lestvico od »Zelo nezadovoljen/na« do »Zelo zadovoljen/na« ocenijo stopnjo svojega zadovoljstva z organiziranim strokovnim srečanjem. Ugotovili smo, da nihče izmed udeležencev ni bil nezadovoljen z organiziranim strokovnim srečanjem oziroma da je bila večina (100 %) anketiranih zelo zadovoljna.

Anketiranci so bili na splošno zadovoljni s strokovnim izpopolnjevanjem za učiteljice in učitelje slovenskega jezika na Hrvaškem. Predavanja in delavnice so ocenili precej visoko. Najbolj zadovoljni so bili s predavanjem dr. Hotimirja Tivadarja. Podatki so prikazani v Tabeli 2.

Tabela 2: Ocena koristnosti izvedenih predavanj

	Zelo nezadovoljen/na	Nezadovoljen/na	Niti zadovoljen/na niti nezadovoljen/na	Zadovoljen/na	Zelo zadovoljen/na
Predavanje dr. Irine Moire Cavaion: Poučevanje slovenskega jezika kot jezika soseda – projekt Contatti	0%	0%	0%	60%	40%
Predstavitev delovanja učiteljev in učiteljic slovenščine na Hrvaškem: izzivi in prihodnost	0%	0%	0%	40%	60%
Predavanje dr. Hotimirja Tivadarja: Retorika v slovenščini. Slovenski jezik in javni nastop (nekaj misli, rešitev in vaj)	0%	0%	0%	0%	100%

Na odprto vprašanje »Katera usposabljanja bi potrebovali, da bi lahko še bolj kakovostno opravljali svoje delo poučevanja slovenščine?« je svoj odgovor podalo 9 anketirancev. Odgovori so zbrani v Tabeli 3.

Tabela 3: Odgovori anketirancev na vprašanje »Katera usposabljanja bi potrebovali, da bi lahko še bolj kakovostno opravljali svoje delo poučevanja slovenščine?«.

1. Vedno so dobrodošla predavanja, pri katerih spoznavamo novo gradivo, namenjeno za učenje slovenščine kot tujega jezika.
2. Čim več primerov iz prakse učiteljev, ki že dolgo poučujejo.
3. Nekaj retorike bo vedno dobro.
4. Vsakoletni seminar o novostih v jeziku.
5. Fonetika, drugačni načini poučevanja, kot npr. bee botki.
6. Novi, zanimivi pristopi in metode poučevanja. Praktična in interaktivna
7. Seznanjanje z novostmi na področju jezika (novosti gradiv, pravopisna pravila).
8. Primeri dobre prakse.
9. Priprava na pouk.

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Za konec ankete pa smo udeležence še prosili, da napišejo, kaj jim je bilo na ciklusu predavanj všeč, kaj so pogrešali in kaj predlagajo za tovrstna srečanja v prihodnje. Odgovore, ki so jih podali anketiranci, smo razdelili v tri tabele, in sicer tabelo, ki povzema odgovore na to, kar jim je bilo všeč (Tabela 4), tabelo, ki povzema to, kar so pogrešali (Tabela 5), in tabelo, ki povzema predloge za tovrstna srečanja v prihodnje (Tabela 6).

Tabela 4: Všeč mi je bilo ....

Dobra časovna razporeditev, zanimive in uporabne teme, sproščeno vzdušje.
Posebej všeč so mi bile vaje na delavnici z dr. Tivadarjem, srečanje z ministrstvom.
Lepo je srečati se, podeliti izkušnje z drugimi, izvedeti veliko zanimivih stvari.
Posebej všeč mi je bilo spoznavati nove ljudi, ki opravljajo podobno delo v drugih krajih.
Predavanja so bila odlična. Všeč mi je bilo, da smo čas namenili tudi izmenjavi dobrih praks, našim izkušnjam in izzivom, s katerimi se soočamo pri delu ipd., retorika.
Vse mi je bilo precej všeč, aktivno sodelovanje/vključevanje.
Pravorečje je bilo zakon.

Tabela 5: Pogrešam ....

Vse je bilo odlično.
Nič posebej nisem pogrešala, bilo je super.
Lahko bi se morda vključilo še več primerov dobrih praks, uspešnih projektov – morda predstavitev, kako se jih lotiti, na koga se obrniti, kako jih izvajati, evalvirati in o njih poročati.
Prav nič nisem pogrešala.
Zelo zanimivo je bilo predavanje Retorika v slovenščini, javni nastopi pri dr. HOTIMIRJU TIVADARJU.
Kar prekratko.
Morda nekaj primerov neobičajnih in zabavnih dejavnosti kot ideje za pouk.
Več časa za strokovni del seminarja.
Glede na to, da sem nova v tem, bi verjetno potrebovala vse, od A do Ž. Kar se tiče učiteljstva, nisem nič pogrešala.
Nič nisem pogrešala.

Tabela 6: Želim si ....

Predlagam še več praktičnih vaj, kjer smo vključeni udeleženci, saj nam tako čas mineva zelo hitro in je zelo koriščen, saj si ob taki obliki učenja (z doživljajsko izkušnjo) zapomnimo bolje in trajno.
Veseli bi bili tudi prejema kakšnih novih gradiv, ki nam lahko pomagajo pri poučevanju slovenščine.
Drugačno poučevanje, za nove ideje.
Zvečer smo imeli lepo priložnost, da bi si ogledali Reko, a se je večerja morda malo preveč zavlekla.
Da ostanejo v Bazovici.
Glede na to, da sem nova v tem, potrebujem še nekaj izkušenj, da bi vedela, kaj predlagati za v prihodnje. Primeri dobre prakse.
Predstavitve učiteljev.

4. Kadrovske spremembe in izzivi v letu 2022

V šolskem letu 2022/2023 slovenščino v eni od prej omenjenih oblik poučuje 16 učiteljev in učiteljic. Slovenščina se izvaja v različnih krajih Hrvaškem (Tabela 7). Število učiteljev se nenehno spreminja iz naslednjih razlogov:

- predvsem zaradi nihanja števila otrok v določenih oblikah se zmanjšuje oz. povečuje število učiteljev;
- zaradi slabših plač učiteljic in učiteljev slovenskega jezika, ki poučujejo po modelu C, je tudi relativno velika fluktuacija učnega kadra;
- zaradi večanja števila šol in učencev, v katerih je vključena slovenščina po modelu C, oz. učenje slovenskega jezika v projektu »Učenje slovenskega jezika in kulture v Varaždinski županiji«.

Trenutni prikaz ob koncu koledarskega leta 2022 je v Tabeli št. 7.

Tabela 7: Podatki o društvih in šolah ter krajih, kjer se izvaja pouk slovenskega jezika in kulture na Hrvaškem v šolskem letu 2021/2022

Društvo/šola ⁶	Kraj	Učiteljica/učitelj
Oblika pouka: DPS		
Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom Zagreb	Zagreb	Jure Plut
Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec	Čakovec	Aneja Cafuta
OŠ Peklenica	Peklenica	
OŠ Selnica	Selnica	
OŠ Sveti Martin na Muri	Sv. Martin na Muri	
PŠ OP Mursko Središče	Mursko središče	
Slovensko kulturno društvo Slovenski dom Karlovec	Karlovec	
Slovenski dom Kulturno prosvetno društvo Bazovica	Reka	
Slovensko kulturno društvo Ajda	Umag	Darja Čubrić
Slovensko kulturno društvo France Prešeren	Lokve	
Slovensko kulturno društvo Gorski kotar	Prezid	Mirjana Žagar
Slovensko kulturno društvo Istra	Pulj	Vida Srdoč
Slovensko kulturno društvo Lipa	Buzet	Eva Ciglar
Slovensko kulturno društvo Stanko Vraz	Osijek	Sabina Horvat Koželj
Slovensko kulturno društvo Triglav	Split	Vera Hrga

⁶ Tu je treba omeniti, da pouk slovenskega jezika poteka tudi na srednji šoli v Čakovcu, financira pa ga Ministrstvo za znanost in izobraževanje Republike Hrvaške. Pouk poteka v zasebni (verski) šoli, MIZ pa ga v svojih poročilih ne omenja. Zato tudi ni naveden v tej tabeli.

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Oblika pouka: model C			
Druga gimnazija Varaždin	Varaždin	Miroslav Gradečak	
OŠ Andrija Mohorovičić	Matulji	Lidija Ivica - Mugoša	
Področna šola OŠ Andrija Mohorovičić	Jušići		
OŠ Klana	Klana	Simona Mahovič	
OŠ Pećine	Reka		
Prva sušačka hrvaška gimnazija	Reka		
OŠ Kozala	Reka		
OŠ Marije i Line	Umag		
OŠ Vazmoslava Grželja	Buzet	Darja Čubrić	
Srednja šola za uporabno umetnost in oblikovanje	Pulj	?	
OŠ Bregana	Bregana	Lidija Vučajnk	
Oblika pouka: USJK			
OŠ Andrije Kačića Miošića	Donja Voća	Špela Brumec	
OŠ Ante Starčevića	Lepoglava		
OŠ Cestica	Cestica		
OŠ Ivana Rangera	Kamenica		
OŠ Izidora Poljaka	Višnjica		
OŠ Izidora Poljaka, PŠ Cvetlin	Cvetlin		
OŠ Metel Ožegović	Radovan		
OŠ Petrijanec	Petrijanec		
OŠ Tužno, PS Črešnjevo	Črešnjevo		
OŠ Vidovec	Vidovec		
OŠ Vinica	Vinica		
Oblika pouka: tečaj			
Slovenski dom Zagreb	Zagreb		Marja Crnković

Tudi v času nastajanja tega poročila se je število učiteljic spremenilo. Po daljšem iskanju ustreznega učnega kadra za OŠ Bregana je bila konec novembra vendarle najdena oseba, ki je bila pripravljena poučevati slovenski jezik. Pouk slovenščine se začel 1. 12. 2022.

Kot je razvidno iz tabele, nekatere učiteljice poučujejo samo v eni obliki, nekatere pa so vključene v različne oblike, odvisno od potreb na terenu.

5. Mediji

O posvetu so bili obveščeni mediji, obvestilo je bilo tudi na različnih družbenih omrežjih:

- FB INV:
<https://www.facebook.com/Institutzanarodnostnavprasanja/posts/pfbid0H8yTha4N6MUrCzhvCWysvySG8sVWHz4S3eLGeM6D1ET7tyWW7zjcJhCdW1x1qmW5l;>
- spletna stran Zveze slovenskih društev na Hrvaškem:
<https://www.facebook.com/Zveza.Slovinci.HR/posts/pfbid0wjfwp4NSjtXtvNWbQLeWkfpEuijQ2yfcD37eazUFrzKbfnSaa72DVdCjhqTv26Tzl;>
- FB Zveza slovenskih društev na Hrvaškem: <https://www.facebook.com/Zveza.Slovinci.HR>
- FB Veleposlaništva RS v Zagrebu:
<https://www.facebook.com/SLOinCRO/posts/pfbid02Brdz2dVGk7Mzq4AG8HtKzYXGgDHHfEL5JmzTT1ZD4fxLgatszs5o6JtxxnjhQCZvl;>

Objave o posvetu so bile tudi v:

- Dobro jutro, RTV SLO 1, (14. 10. 2022):
<https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174905950?s=tv> (od 8:55 nadalje);
- televizijska oddaja Rojaki (12. 11. 2022): [Rojaki, oddaja o zamejcih \(rtvslo.si\)](https://www.rtv slo.si/rojaki);
- Prizma, HRT 1 (29. 10. 2022): <https://hrti.hrt.hr/home>
- Dr. Daniel Wutti: "Dežela Koroška ima še danes vidne težave s svojo preteklostjo.", oddaja Sotočja, Radio Slovenija, Prvi program, (24. 10. 2022):
<https://prvi.rtv slo.si/podkast/sotocja/298/174908473> (od 2:55 dalje);
- Mesečni bilten 10/2022 Zveze slovenskih društev na Hrvaškem (31. 10. 2022):
<https://www.facebook.com/Zveza.Slovinci.HR/posts/pfbid02ZapBeT1o3QEvSS6rosrWtKtaqYZ6wzLdeRz6DVpkDo6NBKhAesMq6K1NDciMbssMI;>

6. Zaključek

Položaj učiteljev in učiteljic slovenskega jezika na Hrvaškem, odvisno od kraja, kjer poučujejo, je kompleksen, učiteljice in učitelji pa se pogosto srečujejo z različnimi izzivi. Prav zato je pomemben tudi položaj in delovanje slovenskih institucij na Hrvaškem (društva, Zveza slovenskih društev, Inštitut za narodnostna vprašanja). Povezovanje učiteljic in učiteljev slovenskega jezika skozi aktivnosti, ki jih ponujajo MIZŠ, MIZ in INV v okviru izpopolnjevanja, je zanje izjemno pomembno. Gre za vidik sodelovanja, kjer učiteljice pridobijo teoretična in praktična znanja, ki jih lahko izkoristijo za pouk slovenskega jezika na Hrvaškem. Še pomembnejša komponenta teh srečanj pa je medsebojno spoznavanje, krepitev poznanstev in prijateljstev, kar posledično vpliva tudi na njihovo delo.

Učiteljice in učitelji si zaradi pomanjkanja ustreznega didaktičnega gradiva za učenje slovenskega jezika na Hrvaškem gradiva med seboj izmenjujejo, zato je zanje tovrstno izpopolnjevanje in povezovanje še posebej pomembno. Pomemben je tudi korak, ki so ga naredile učiteljice, ki poučujejo slovenski jezik v Varaždinski županiji. Čeprav so bile v primerjavi z drugimi učiteljicami opazno bolj ločene od slovenske skupnosti na Hrvaškem, so oblikovale učno gradivo za učence starostne skupine od 6 do 8 let. Učno gradivo, ki je bilo natisnjeno v letu 2022 (Priloga 3), je med učiteljicami in učitelji izjemno dobro sprejeto. Od septembra leta 2022 pa se je število učiteljic v Varaždinski županiji zmanjšalo, zato je v ta projekt trenutno vključena samo ena učiteljica.

Učiteljice in učitelji slovenskega jezika na Hrvaškem imajo izjemno pomembno vlogo pri revitalizaciji in uporabi slovenskega jezika in kulture med mlajšimi člani slovenske skupnosti na Hrvaškem, pa tudi med odraslimi pripadniki slovenske skupnosti. Njihova uporaba slovenščine in širjenje prostorov, kjer pripadniki slovenske skupnosti lahko uporabljajo svoj jezik, so izjemno pomembni. Z njihovo zavzetostjo se lahko izboljša situacija glede uporabe in znanja slovenskega jezika.

A tudi njihovo delo in prisotnost slovenskega jezika na Hrvaškem v hrvaških državnih institucijah in slovenskih društvih ne bosta mogla nadomestiti neuporabe slovenskega jezika v

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

družini, kar je bilo mogoče izgubljeno že v sedemdesetih letih dvajsetega stoletja, lahko pa vsaj

deloma vplivata na boljši in vidnejši položaj slovenskega jezika na Hrvaškem. Samo ob podpori Republike Hrvaške in Republike Slovenije se bo uspešno nadaljevalo z učenjem slovenskega jezika in večanjem števila učencev, ki bodo potem idejo o slovenski kulturi in identiteti prenesli tudi v svoje družine in na ta način pomagali pri ohranjanju slovenskega jezika in kulture na Hrvaškem.

7. Popis grafov in tabel

Tabela 1: Udeleženci posveta za učitelje slovenskega jezika in kulture na Hrvaškem ...	6
Tabela 2: Ocena koristnosti izvedenih predavanj	11
Tabela 3: Odgovori anketirancev na vprašanje »Katera usposabljanja bi potrebovali, da bi lahko še bolj kakovostno opravljali svoje delo poučevanja slovenščine?«	11
Tabela 4: Všeč mi je bilo	12
Tabela 5: Pogrešam	12
Tabela 6: Želim si	13
Tabela 7: Podatki o društvih in šolah ter krajih, kjer se izvaja pouk slovenskega jezika in kulture na Hrvaškem v šolskem letu 2021/2022	14-15
Graf 1: Porazdelitev respondentov glede na fakulteto/akademijo, na kateri so nazadnje zaključili študij	8
Graf 2: Porazdelitev respondentov glede na čas poučevanja slovenskega jezika	9
Graf 3: Prikaz oblik pouka slovenskega jezika na Hrvaškem	9

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

8. Popis prilog

Priloga 1: Program posveta

Priloga 2: Evalvacijski vprašalnik

Priloga 3: Delovni zvezek: »Zakorakajmo v slovenščino«